

จดหมายข่าว หอจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์มหาวิทยาลัยมหิดล
ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 เดือน ธันวาคม 2554 - มีนาคม 2555

NEWSLETTER

MU-ARMS

Mahidol University Archives and Museums Newsletter Vol.2 No.1 December 2011 - March 2012

- Open Eyes...เปิดตาพาสชม : จดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์เขตพื้นที่ศาลายา
- เปิดแฟ้มจดหมายเหตุ : เอกสารส่วนบุคคล ศ.นพ.ณัฐ ภมรประวัติ :
ความเป็นมาของมหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา
- สัมภาษณ์พิเศษ : ศ.นพ.รัชตะ รัชตะนาวิน อธิการบดี ม.มหิดล
- รายงานพิเศษ : คั่นกันน้ำจากสติปัญญาของแผ่นดิน

EDITOR'S NOTE

สวัสดีค่ะท่านผู้อ่าน

ปี พ.ศ. 2555 นี้ นับเป็นปีมหามงคลครบรอบวาระสำคัญของคนไทย อาทิ 150 ปี วันพระราชสมภพ สมเด็จพระศรีสวรินทิรา บรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า 120 ปี วันพระราชสมภพ สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ปีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และ 60 พรรษา สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร โอกาสนี้ คณะทำงานฝ่ายจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์ หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล ขอเป็นส่วนหนึ่งในการแสดงความจงรักภักดี และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของทุกพระองค์ โดยจะน้อมนำแนวพระราชปณิธานอันงดงาม มาเป็นประทีปส่องทางต่อไป

สำหรับจดหมายข่าว ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 นี้ ขอนำเสนอเรื่องราวที่น่าสนใจเกี่ยวกับความเป็นมาของมหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลาจากเอกสารส่วนบุคคลส่วนบุคคลของอดีตอธิการบดี ศ.นพ.ณัฐ ภมรประวัติ ศึกษาแง่มุมเกี่ยวกับคันดินและพัฒนาการทางกายภาพผ่านภาพในอดีต เยี่ยมชมหอจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์ต่างๆ ในพื้นที่ และบทสัมภาษณ์พิเศษ ศ.นพ.รัชตะ รัชตะนาวิน ท่านอธิการบดี ที่ได้ให้เกียรติมาสะท้อนมุมมองต่องานจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์ ทั้งยังเล่าให้เราฟังถึงความประทับใจในสมัยที่ท่านสามารถสอบเข้าเป็นนักเรียนรุ่นแรกของมหาวิทยาลัยมหิดลได้สำเร็จ เมื่อปี พ.ศ. 2512 เชิญติดตามอ่านในฉบับได้เลยค่ะ

เพชรดา รุติยาภรณ์
บรรณาธิการ

2 Editor's Note

4 - 6 **Open Eyes..เปิดตาพาทม** : เปิดตาพาทม : จดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์
เขตพื้นที่ศาลายา

7 - 8 **ภาพเก่าเล่าเรื่อง** : มหิดล ศาลายา
คมคิด : ศ.ดร.สตาจค์ มงคลสุข

CONTENTS

9 **เปิดแฟ้มจดหมายเหตุ** : เอกสารส่วนบุคคล ศ.นพ.ณัฐ ภมรประวัติ :
ความเป็นมาของมหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา

10 - 13 **สัมภาษณ์พิเศษ** : ศ.นพ.รัชตะ รัชตะนาวิน อธิการบดี ม.มหิดล
Network Focus : หอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

14 - 17 **รายงานพิเศษ** : ค้นกันน้ำจากสติปัญญาของแผ่นดิน

18 - 22 **บันทึกเกียรติยศและความภูมิใจของมหาวิทยาลัยมหิดล**

23 - 26 **ข่าวกิจกรรม**

27 **สินค้าที่ระลึก** หอจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทความหรือข้อคิดเห็นใดๆ ในเอกสารฉบับนี้ เป็นลิขสิทธิ์ของผู้เขียนแต่ละท่าน กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย และการนำเสนอข้อความจากเอกสารนี้ไปเผยแพร่ต้องได้รับอนุญาตจากผู้เขียนตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์

จดหมายเหตุและพิพาทภัณฑาคาราศาลายา

ที่มาของคำเรียกขานย่าน “ศาลายา” นั้นมีเรื่องเล่าสืบต่อกันมาว่า พื้นที่บริเวณนี้เกิดโรคระบาดซึ่งคนโบราณเรียกว่า “โรคทาลง” ทำให้ผู้คนล้มตายจำนวนมากมาย่อทั้งการเดินทางสัญจรลงในพื้นที่เป็นไปด้วยความยากลำบาก ทางทางจึงตั้งศาลาแห่งหนึ่งไว้เพื่อส่งมอบยาแก่ชาวบ้านโดยจะแขวนท่อยาไว้บนศาลานั้น

ศาลายาถือเป็นแหล่งเรียนรู้อีกหนึ่งแห่งหนึ่งที่มันต์เสนอแนะให้ศึกษาติดตาม สำหรับนักวิชาการและประชาชนผู้สนใจในตำนานรากเหง้าของท้องถิ่น สำหรับมหาวิทยาลัยมหิดลซึ่งมีฐานะเป็นสถาบันการศึกษาแห่งหนึ่งในชุมชน ได้แสดงบทบาทเป็นที่ประจักษ์ต่อชุมชนศาลายาด้วยการเป็นแหล่งเรียนรู้และบริการชุมชน เมื่อลองเปรียบเทียบเรื่องราวของ “ศาลายา” ในอดีตกับปัจจุบันที่มหาวิทยาลัยมหิดลเองก็ทำหน้าที่เปรียบเสมือนศาลาพักพิงให้ยาแก่ประชาชน แต่ทว่าเป็นตัวยาที่มีรูปลักษณะเป็นความรู้เชิงวิชาการและแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็น และงานบริการชุมชนล้วนเป็นไปเพื่อประโยชน์แห่งการรักษาสุขภาพกายและสุขภาพจิตให้สมบูรณ์พร้อมรวมถึงด้านการต่อยอดและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยมหิดลได้เปิดแหล่งเรียนรู้ด้านพิพาทภัณฑาคาราศาลายาที่มีความหลากหลายน่าสนใจในพื้นที่ศาลายา โดยสามารถเปิดบริการให้ประชาชนผู้สนใจได้แวะเวียนเข้ามาชมได้ในคณะและสถาบันต่าง ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ศูนย์การเรียนรู้หัตถ์ เป็นสถานที่แรกสำหรับการแวะเวียนแบบไม่ต้องเงินอายุหรือโดนสายตาเพียงเงงว่าเป็นผู้คนแปลกถิ่นเหตุเพราะว่าที่อาคารแห่งนี้มีโรงอาหารบริการแก่นักศึกษาและประชาชนทั่วไป เมื่ออ้อมห้อง สมองมาปัญญาจะเกิดได้ในเวลาต่อมา

หอพระราชประวัติสมเด็จพระบรมราชชนก

หอเกียรติยศแห่งมหาวิทยาลัยมหิดล

ฝ่ายจดหมายเหตุและพิพาทภัณฑาคาราศาลายาหอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล

ในบริเวณโรงอาหารนั้นจะเห็นลิฟต์แก้วซึ่งจะทำให้ท่านเห็นทัศนียภาพของศาลาภายในยุคโมเดิร์น พระราชานุสาวรีย์ของสมเด็จพระบรมราชชนกปั้นหล่อบронซ์ พร้อมทั้งเสาสีดำประดับอักษร แสดงวัฒนธรรมองค์กร MAHIDOL ตัดกับสีเขียวของพืชน้ำและแซมด้วยสีเขียวควอยซ์ของสระน้ำ

เมื่อขึ้นไปชั้นที่ 3 ของศูนย์การเรียนรู้มหิดล ท่านจะพบกับหอพระราชประวัติสมเด็จพระบรมราชชนก ซึ่งมีการตกแต่งอย่างโดดเด่นด้วยโคมไฟระย้าคริสตัลที่เปรียบเสมือนหยดน้ำพระราชหฤทัยของสมเด็จพระบรมราชชนก ที่ทรงพัฒนา นุกเบิกมหาวิทยาลัยมหิดล โดยภายในห้องได้จัดแสดงพระราชประวัติของพระองค์ เมื่อเดินถัดไปอีกมุมหนึ่งจะพบ หอเกียรติยศแห่งมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งจัดแสดงประวัติและพัฒนาการของมหาวิทยาลัยมหิดล ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พร้อมทั้งผลงานของชาวมหิดลที่สร้างคุณประโยชน์ให้แก่สังคม ส่วนในบริเวณชั้น 2 เป็นพื้นที่จัดแสดงแท่นวัฒนธรรมองค์กร 7 แท่นตัวอักษร พร้อมทั้งจัดแสดงวัสดุจากคณะและสถาบันต่าง ๆ ในมหิดลที่มีเรื่องราวประวัติความเป็นมาตามโครงการมรดกแห่งความจำ สำหรับแนวคิดหลักของห้องจัดแสดงนั้น คือ **“ฟ้า รุ่ง ดิน ธาตุ”** เป็นการออกแบบร่วมกันของ 3 ห้องคือ **หอพระราชประวัติสมเด็จพระบรมราชชนก หอเกียรติยศแห่งมหาวิทยาลัยมหิดล และห้องจดหมายเหตุแผนที่และผังแม่บท**

นอกจากห้องนิทรรศการดังกล่าว หากท่านใดประสงค์ขอใช้บริการหรือส่งมอบเอกสารจดหมายเหตุมหาวิทยาลัย สามารถติดต่อได้ที่ฝ่ายจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์ ชั้น 3 หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งเป็นสถานที่รวบรวมจัดเก็บเอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ในระยะห่างไปไม่ไกล เดินมุ่งหน้าหรือจะนั่งรถรางเล่นให้ผ่านมาทางสนามหญ้าที่มีฝูงเป็ดขาวที่เลี้ยงง่ายไม่มีวันตายเหตุเพราะว่าเป็นหุ่นจำลอง ด้านหลังอาคารคณะกายภาพบำบัดคือ **ห้องจดหมายเหตุแผนที่และผังแม่บท** อาคารศาลา กองกายภาพและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นที่รวบรวมและจัดเก็บเอกสารจดหมายเหตุแผนที่และผังแม่บทและจัดแสดงประวัติพัฒนาการทางกายภาพของมหาวิทยาลัยมหิดล ถัดไปอีกหนึ่งช่วงถนนจะพบกับอาคารรูปลักษณะทันสมัยซึ่งเป็นที่ทำการของ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม ชื่อว่า **อาคารประชาสังคมอุดมพัฒน์** ในบริเวณ ห้องพิพิธภัณฑ์ประชากรและสังคม มีการจัดแสดงประวัติสถาบันวิจัยประชากรและสังคมตั้งแต่ยุคแรกจนถึงปัจจุบันตลอดจนก้าวอย่างแห่งอนาคต นอกจากนี้ยังมีนิทรรศการชั่วคราวเรื่อง **“คนนับคน”** ซึ่งนำเสนอเกี่ยวกับสถานการณ์นับประชากรของมนุษย์จากประวัติศาสตร์

ห้องจดหมายเหตุแผนที่และผังแม่บท

ห้องพิพิธภัณฑ์ประชากรและสังคม

ห้องนิทรรศการถาวรประวัติและผลงานของสถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน

เรือนไทยมทิดล

พิพิธภัณฑน์มานุษยวิทยาวัฒนธรรม

พิพิธภัณฑน์คนहुหนวกไทย

Ratchasuda Gallery

ของชนชาติต่าง ๆ รวมทั้งวิธีการสำรวจและนับจำนวนคนในสยาม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

หากนั่งรถรางกินลมชมมาทาง **ศาลเจ้าขุนทุ่ง** ท่านสามารถแวะไปจุดรูปไว้เพื่อสิริมงคล และเป็นกำลังใจในการใช้ชีวิตได้ จากนั้นจะแวะจับกาแฟและรับประทานในร้านบริเวณ **วิทยาลัยนานาชาติ** จากนั้นจึงข้ามถนนมาจะพบกับความร่มรื่นจากต้นไม้สูงใหญ่เรียงรายแถมเสียงนก และกระรอกวิ่งไล่กวดกันในบริเวณ **สถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน** มีห้องนิทรรศการถาวร ซึ่งจัดแสดงภาพถ่ายและเรื่องราวประวัติความเป็นมาและผลงานของสถาบัน

ถัดมาไม่ไกลนัก **เรือนไทยมทิดล** หรือ **เรือนไทยคุณหญิงระเบียบ คุณะเกษม** ตั้งตระหง่านท่ามกลางพุ่มพลับพลึงสีขาวยอดต้นไม้สีเขียวตัดกับสีน้ำตาลของเรือนไทย โดยมี ศาลาริมน้ำที่เชื่อมต่อกับเรือน รวมทั้งมีได้ดูบ้านที่ลมเย็นพัดพา นักศึกษามทิดลมักใช้เป็น สถานที่อ่านหนังสือและมานั่งเล่นผ่อนคลายกัน ทั้งนี้เรือนไทยแห่งนี้เป็นสถานที่สำหรับจัด นิทรรศการ ห้องบรรยาย เสวนาหรือจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมไหว้ครู และรวมไปถึงการจัดงานเลี้ยงสังสรรค์และงานแต่งงานได้เช่นกัน โดยผู้สนใจสามารถติดต่อทาง **สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย** ซึ่งเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบสถานที่แห่งนี้ได้ นอกจากนี้ ทางสถาบันฯ ยังมีสถานที่ให้ชมเกี่ยวกับงานวิจัยด้านภาษา การศึกษาวัฒนธรรม และวิถีชีวิต ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านได้ที่ **พิพิธภัณฑน์มานุษยวิทยา วัฒนธรรม** ภายในอาคารสยามบรมราชกุมารี ชั้น 1

นอกจากนี้ อีกฟากของถนนบรมราชชนนีตรงข้ามกับวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ คือ **วิทยาลัยราชสุดา** ซึ่งเป็นที่ตั้งของพิพิธภัณฑน์คนहुหนวกไทย นำเสนอข้อมูลเอกสาร ประวัติ ความเป็นมาและวัตถุสิ่งของอันเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมคนहुหนวก อีกทั้งยังมีห้อง **Ratchasuda Gallery** ซึ่งจัดแสดงภาพถ่ายเล่าเรื่องประวัติความเป็นมา รวมถึงมรดกแห่งความทรงจำของ วิทยาลัยราชสุดา ล้วนเป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจของชาวมทิดลอีกมุมหนึ่ง

สำหรับพื้นที่เขตศาลายานั้น อาคารหลังใหม่หลายแห่งกำลังอยู่ในระหว่างดำเนินการ ก่อสร้างและตกแต่งอาคาร ซึ่งประกอบด้วยห้องจัดแสดงงานด้านหอจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑน์ ที่น่าสนใจอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ **วิทยาลัยดุริยางคศิลป์** และ **คณะพยาบาลศาสตร์** ทางทีมงานจะได้นำเสนอข้อมูลความคืบหน้าในจดหมายข่าวฉบับต่อไป

ภาพเก่าเล่าเรื่อง

“โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ให้เป็นมหาวิทยาลัยที่สมบูรณ์ โดยจัดตั้งเป็นมหาวิทยาลัยขึ้นใหม่ เรียกว่า “มหาวิทยาลัยมหิดล” มีขอบเขตดำเนินงานกว้างขวาง ยิ่งขึ้น”

ข้อความข้างต้น คือ พระบรมราชโองการตอนหนึ่งในคราวที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานนาม “มหิดล” เป็นชื่อมหาวิทยาลัย (ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่มที่ 86 ตอนที่ 17 หน้าที่ 4 ณ วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2512)

พระบรมราชโองการดังกล่าวได้กลายมาเป็นเป้าประสงค์ ในการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยมหิดลให้เป็น มหาวิทยาลัยที่มีความสมบูรณ์พร้อมในกิจการการศึกษา รวมทั้ง ขยายขอบเขตวิชาการให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ภายหลังได้รับพระราชทานนาม “มหาวิทยาลัยมหิดล” ได้เพียง 2 ปี ณ วันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2514 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์จำหน่ายที่ดินโฉนดเลขที่ 8606 เป็นเนื้อที่ประมาณ 1,240 ไร่ 3 งาน 69 ตารางวา ณ ตำบล

อาคารที่กำลังสร้างขึ้นในระบะแรกของการขยายมหาวิทยาลัยมายังพื้นที่ศาลายา

Dr. Julius Wayne Reitz จากมูลนิธิริคคักเฟลเลอร์ ที่ปรึกษาและผู้ดำเนินการวางผังหลักในการใช้ที่ดิน ก่อสร้างมหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา ได้แนะนำให้ สร้างคันดินโดยรอบพื้นที่ เพื่อป้องกันน้ำท่วมและให้ ขุดสระใหญ่เป็นแก้มลิงไว้รับน้ำ

(ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ศ.เกียรติคุณ ดร.สิรินทร์ พิบูลนิยม 20 พฤษภาคม 2555)

ศาลายา อำเภอนครชัยศรี (ปัจจุบันคืออำเภอพุทธมณฑล) จังหวัด นครปฐม แก้มมหาวิทยาลัยมหิดลในราคาไร่ละ 10,000 บาท ตาม ที่มหาวิทยาลัยเสนอขอซื้อที่ดินเมื่อปี พ.ศ. 2513 นับเป็นจุดเริ่มต้นการขยายการศึกษาแขนงสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยมหิดล

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา ประกอบไปด้วย สำนักงานอธิการบดี (กอง ศูนย์ โครงการจัดตั้งวิทยาเขต), คณะ ต่างๆ รวม 11 คณะ, 8 สถาบัน, 5 วิทยาลัย และอีก 5 ศูนย์ เป็นต้น ดำเนินงานภายใต้นโยบายตามพระราชประสงค์เพื่อการ เป็นมหาวิทยาลัยที่สมบูรณ์ ตระหนักถึงการให้บริการทางวิชาการ

ภาพเก่าเล่าเรื่อง

การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน นักศึกษา บุคลากร กับประชาชนโดยรอบพื้นที่ เพื่อให้เกิดการประสานประโยชน์อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการศึกษาให้ก้าวหน้าต่อไปในอนาคต

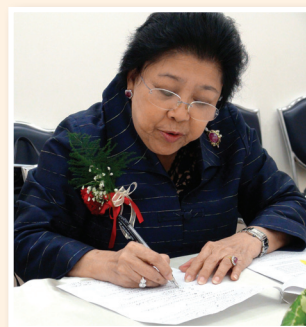

หนังสือ “วันวาน...วันนี้ มหิดล ศาลายา” รวบรวมคำสัมภาษณ์จากบุคคลต่างๆ 25 ท่าน ในยุคสมัยแรกเริ่มบุกเบิกมหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา ในช่วงระยะเวลากว่า 40 ปีที่ผ่านมา มีทั้งข้อมูลที่ถูกนำมากล่าวอ้างถึงอยู่บ่อยๆ ไปจนถึงเหตุการณ์ที่ท่านอาจจะไม่เคยทราบมาก่อน...มาร่วมจดจำและรำลึกถึงการเกิดขึ้น เป็นอยู่ และเป็นไป ณ ที่แห่งนี้ ที่มหิดล ศาลายา

“ภายใต้โครงการประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า โดยหอจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์ หอสมุดและคลังความรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับสถาบันวิจัยประชากร”

จำหน่ายราคาเล่มละ 250 บาท สามารถติดต่อได้ที่ **หอจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์ อาคารศูนย์การเรียนรู้มหิดล ชั้น 3 ห้อง 301 โทร. 02-8494541-2 Email: muarms@mahidol.ac.th**

ค ม ค ิด

คำสัมภาษณ์ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.สิรินทร์ พิบูลนิยม
20 พฤษภาคม พ.ศ. 2554

...แต่สิ่งที่เรากำลังใจและทำสำเร็จ คือ ผู้บังคับบัญชาสนับสนุนเรา เปิดโอกาสให้เราได้ทำงานรับใช้มหาวิทยาลัย แล้วสิ่งที่อาจารย์ยึดถือในการทำงานจากอาจารย์ณัฐ คือ ทำงานให้ดีที่สุด **“ถือประโยชน์ราชการเป็นหลัก ประหยัด ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม”** แค่นี้พอแล้ว 4 อย่าง...

ความเป็นมาของ มหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา

มหาวิทยาลัยมหิดล
MAHIDOL UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยมหิดลมีนโยบายที่จะดำเนินการพัฒนางานต่างๆ ของมหาวิทยาลัย เพื่อตอบสนองความต้องการของประเทศเกี่ยวกับการขาดแคลนบุคลากรด้านการแพทย์และสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดลจึงได้ขยายเขตทำการไปยังตำบลศาลายา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

การดำเนินการของมหาวิทยาลัยได้เริ่มต้นขึ้นในปี พ.ศ. 2514 โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ติดต่อขอซื้อที่ดินจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จำนวน 1,240 ไร่ 3 งาน 69 ตารางวา ในราคาไร่ละ 10,000 บาท ซึ่งสภามหาวิทยาลัยมหิดลได้ให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 และให้ดำเนินการจัดทำแผนการรวม

และเสนอของบประมาณในวงเงินที่คำนวณได้ในเบื้องต้นจำนวน 123 ล้านบาท

ในช่วงแรกของการก่อสร้างเป็นการปรับปรุงที่ดินและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการก่อสร้างในระยะต่อไป และด้วยพระมหากษัตริย์คุณอย่างหาที่สุดมิได้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประธานองคมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารอำนวยการมหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2520 ต่อจากนั้นก็ได้มีการก่อสร้างอาคารต่างๆ ขึ้น ณ ศาลายา ซึ่งประกอบไปด้วยอาคารเรียนวิทยาศาสตร์ อาคารเรียนสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม สถาบันวิจัยโภชนาการ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาชนบท ศูนย์สัตว์ทดลองแห่งชาติ อาคารพลศึกษา หอพักนักศึกษา หอพักอาจารย์ อาคารกิจกรรม

กลางและโรงอาหาร อาคารหอสมุด สนามกีฬา กลางแจ้ง และระบบสาธารณูปโภคต่างๆ

มหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา เริ่มรับนักศึกษารุ่นแรกได้ในปี 2525 มีนักศึกษา มาเรียนที่ศาลายา 981 คน เป็นนักศึกษาไป-กลับ 49 คน อยู่ในหอพัก 932 คน ด้านการคมนาคม องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพฯ ได้จัดรถเฉพาะกิจบริการในช่วงเช้าระหว่างเวลา 07.45 – 08.15 น. และเย็นเวลา 15.45 น. – 16.30 น.

แม้ศาลายาจะอยู่ห่างไกลจากกรุงเทพฯ แต่มหาวิทยาลัยก็ได้พยายามจัดบริการต่างๆ เช่น มีรถเช่าไปรษณีย์ ร้านอาหาร และคาเฟ่ที่เรียกราคาถูก มีร้านสวัสดิการ บริการเสริมสวย ตัดเย็บเสื้อผ้า ซักยัดเสื้อผ้า ที่สำคัญคือบริการสุขภาพซึ่งมีแพทย์พยาบาลประจำ และมียานพาหนะพร้อมที่จะรับส่งผู้ป่วยฉุกเฉิน เข้าสู่โรงพยาบาลต่างๆ ได้ตลอด 24 ชั่วโมง

แม้ศาลายาจะยังไม่ใช้ชุมชนที่มีทุกอย่างพร้อมเพรียง แต่มหาวิทยาลัยก็ได้พยายามทำให้ศาลายาเป็นบ้านที่น่าอยู่ มีบริการที่วิเวในหอพัก บริการวีดีโอในอาคารกิจกรรมกลาง บริการหอสมุด รวมทั้งศูนย์กีฬา เป็นสิ่งที่จะแก้เหงาให้แก่นักศึกษาและอาจารย์ที่ได้มาพำนักอยู่ในศาลายา ระบบเวรยามที่เข้มงวดตลอด 24 ชั่วโมง คงจะทำให้ผู้อยู่อาศัยมีความอบอุ่นใจในความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินในศาลายา

* พระบรมราชโองการที่ 7/10 ลงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2514 ที่มาเอกสาร : เอกสารส่วนบุคคล ศ.นพ.ณัฐ ภมรประวัติ ชื่อแฟ้ม : การดำเนินงาน ณ ศูนย์ศาลายา พ.ศ. 2526-2530 (16 ก.พ. 2526-24 ก.ค. 2530) แฟ้มที่ 226 กล่องที่ 56

ศ.นพ.รัชตะ รัชตะนาวิน กับ แนวคิดด้านจดหมายเหตุ และพิพิธภัณฑ์

ศ.นพ.รัชตะ รัชตะนาวิน
อธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหิดล

ขึ้นต้นปี พ.ศ. 2555 นับเป็นการเริ่มต้นสมัยบริหารงานโดยอธิการบดี ศ.นพ.รัชตะ รัชตะนาวิน ซึ่งท่านได้ให้คำมั่นกับชาวมหิดลไว้ว่า จะยังคงวิสัยทัศน์การพัฒนามหาวิทยาลัยมหิดลเพื่อมุ่งสู่การเป็นมหาวิทยาลัยระดับโลก (Global University) โดยในขณะเดียวกันจะต้องสร้างคุณค่าเพิ่ม (Value added) ให้แก่สังคมไทยด้วยเป็นที่น่าสนใจว่า การพัฒนามหาวิทยาลัยในอีก 4 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2554-2558) โดยเฉพาะด้านจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์ ท่านมีแนวคิดและข้อเสนอแนะอย่างไร มาติดตามกันค่ะ

งานจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์แสดงถึงประวัติศาสตร์และความภูมิใจ

งานจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์มีความสำคัญมากนะครับ เพราะจะเป็นสิ่งบ่งบอกถึงประวัติความเป็นมาของเรา การพัฒนาที่ผ่านมาในอดีต ซึ่งถ้าเราไม่มีเก็บรักษาไว้ คนรุ่นหลังก็จะไม่ทราบว่า สภาพที่เรามีความเป็นอยู่ในปัจจุบันผ่านปัญหาอุปสรรคตรงไหนมาบ้าง ผู้ใดบ้างที่เคยช่วยพวกเราฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ ยกตัวอย่างมหาวิทยาลัยมหิดลที่ศาลายานะครับ แต่ก่อนก็เป็นทุ่งนา กว่าจะมาเป็นแบบนี้ไม่ได้เกิดขึ้นโดยง่าย ต้องมีคนที่มีความสำคัญต่อมหาวิทยาลัยหลายท่านที่ได้อุทิศชีวิตของท่าน เวลา แรงกาย แรงใจ มาช่วยพัฒนา ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ มีความสำคัญที่เราจะต้องทราบความเป็นมา ภูมิใจในรากเหง้าของสถาบัน และเป็นโอกาสที่จะได้รำลึกถึงพระคุณของชาวมหิดลในอดีตด้วย ที่ได้ฝากผลงานให้เราได้มีเกียรติ มีศักดิ์ มีสถานะที่อยู่ระดวกสบายจนทุกวันนี้ ที่สำคัญ บทเรียนในอดีตย่อมส่งผลถึงการพัฒนาองค์กรในอนาคตด้วย

องค์กรที่มีชื่อเสียง มหาวิทยาลัยชั้นนำของโลกทุกแห่งนะครับ ก็จะมีพิพิธภัณฑ์ มีหอจดหมายเหตุเป็นความภาคภูมิใจ ผมไปเรียนที่ Boston ที่ Harvard ก็มี ที่เมืองไทย พิพิธภัณฑ์การแพทย์ศิริราชก็ทำได้ดี เช่น เดินเข้ามาเห็นแล้ว โอ้ อาจารย์ของเราเป็นผู้ค้นพบ เป็นผู้ประดิษฐ์สิ่งต่างๆ เหล่านี้ทำให้เกิดประโยชน์ เป็นผู้ปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียน

การสอน การพัฒนาต่างๆ มีใครมาช่วยเรา ของพวกนี้ล้วนแต่ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ในความเป็นมรดกคนละคน ที่ควรจะรักษาไว้ สู่อุชนรุ่นหลัง ที่สำคัญ ประชาคมที่อยู่รอบๆ ก็ควรจะได้เข้ามาสัมผัสความเป็นมรดกด้วยนะครับ จะได้ภูมิใจในมหาวิทยาลัยมหิดลที่เป็นสถาบันอยู่ในชุมชนเดียวกัน ใกล้เคียงกัน ลูกหลานเขาอาจจะอยากเลือกมาเรียนที่นี่ อยู่ที่นี่ มีบรรยากาศดี ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถแต่ละส่วนงานที่จะพัฒนางานด้านนี้ ก็ค่อยๆ พัฒนาไปเรื่อยๆ นะครับ ฟังเริ่มต้นก็ต้องค่อยๆ เก็บสะสมครับ

Transformative Education จะพัฒนาให้เราเป็นคนดีมีปัญญา นำพาสุข

นโยบายประการหนึ่งของมหาวิทยาลัย คือ การส่งเสริมการเรียนรู้แบบ Transformative Education เพื่อจะพัฒนาคน ๆ หนึ่งให้เป็นคนดีมีปัญญา นำพาสุข สามารถรับใช้สังคมได้ หอจดหมายเหตุเป็นอีกองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการปลูกฝังในลักษณะนี้ คือ ส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าถึงคุณค่าความเป็นมรดกที่ต้องเป็นภูมิหลังอันน่าภูมิใจที่เราสัมผัสสังคมด้วย อย่างพระราชประวัติของสมเด็จพระบรมราชชนก นักศึกษาจะต้องเรียนรู้ คือไม่ใช่บอกว่าเป็นมรดกคือพระนามของสมเด็จพระบรมราชชนก แล้วก็รู้แค่นั้น ผมได้เตรียมการแล้วว่า เราจะต้องปลูกฝังให้นักศึกษาได้เข้าใจลงไปถึงพระราชกรณียกิจ สิ่งที่ได้อุทิศพระองค์แก่วงการแพทย์ไทย เรียกได้ว่าถ้าปราศจากพระองค์ท่าน ประเทศไทยก็จะมีวงการแพทย์ที่เจริญรุ่งเรืองอย่างปัจจุบัน ไม่มีระบบสุขภาพ หรือการแพทย์แผนปัจจุบันเป็นจุดเปลี่ยนผ่านของสังคม ที่พระองค์ท่านทำให้เราได้รับการช่วยเหลือจากมูลนิธิโรคหัวใจที่เฟลเลอร์ ไม่เท่านั้นพระองค์ท่านยังพระราชทานทรัพย์สินส่วนพระองค์เพื่อบำรุงกิจการด้านต่างๆ ทรงเป็นแบบอย่างและพระราชทานปรัชญาข้อคิดสำหรับความเป็นแพทย์ที่ดีอีกด้วย ตัวอย่างเหล่านี้ เป็นเรื่องที่ต้องปลูกฝังให้นักศึกษาเรียนรู้ สอดคล้องกับภารกิจของงานด้านจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์ที่ต้อง

ทำในหลาย ๆ โอกาส ทั้งในและนอกหลักสูตรเพื่อให้นักศึกษาได้สัมผัสคุณค่าที่งดงาม

การพัฒนางานควรเป็นไปตามหลักวิชาการ ก้นสมัย และเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างส่วนงานเพื่อการสืบค้นได้

ตอนนี้มีหลายส่วนงานที่เริ่มจะมีหอจดหมายเหตุของตัวเอง พิพิธภัณฑ์ของตัวเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรทำ ที่น่าสนใจอย่างเช่นที่คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดีที่บางพลี ก็จะมีหอจดหมายเหตุด้วย มีศาลาประชาคมที่ใหญ่ บาง Content ที่เป็น core ของมหาวิทยาลัย อย่างเรื่อง

สมเด็จพระบรมราชชนก ก็ควรไปปรากฏอยู่ตามพิพิธภัณฑ์ต่างๆ ส่วนเรื่องของการจัดทำฐานข้อมูล หรือส่วนที่เป็นพิพิธภัณฑ์จัดเก็บก็ต้องทำให้ดี เป็นระบบ มีการถ่ายภาพ การรักษาที่ดี โดยเฉพาะการเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างส่วนงานในการสืบค้นผ่านฐานข้อมูลกลางต้องมีไว้เพื่อความสะดวกในการสืบค้น แล้วก็อย่าลืมทั้งสามวิทยาเขตของเรา ซึ่งแต่ละที่จะมีบริบทของตัวเองมีความภาคภูมิใจของตัวเอง มีที่มาที่ไปของตัวเอง เราก็ต้องรักษาไว้ครับ

การจะดำเนินการด้านจดหมายเหตุหรือพิพิธภัณฑ์ให้ก้าวหน้า ต้องถูกหลักวิชาการเป็นเรื่องเป็นราวนะครับ แล้วก็ต้องทันสมัยด้วย

คือต้องอาศัยเทคโนโลยีมาช่วยให้เกิดการเรียนรู้เต็มที่ ผมเคยไปที่พิพิธภัณฑ์แห่งหนึ่งในต่างประเทศ เขาอนุญาตให้เราดาวน์โหลดข้อมูลที่เป็นประโยชน์ได้ เขาจะแจกอุปกรณ์สำหรับคัดดาวน์โหลดข้อมูลใส่การ์ด เราสามารถดึงข้อมูลในบางส่วนที่เราต้องการออกมาได้ อย่างที่มหาวิทยาลัยเรา ก็มาคว้าข้อมูลส่วนไหนที่อนุญาตให้ทำสำเนาได้ เช่น พระราชประวัติสมเด็จพระบรมราชชนก อาจมีไฟล์ให้เขา นำ Thumb drive มาเสียบดึงข้อมูล หรือบลูทูธไปก็ได้ เป็นต้น ลองพัฒนาควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีไปเรื่อย ๆ ก็จะสร้างความน่าสนใจและเกิดประโยชน์ได้มากที่สุดทีเดียว

ส่วนงานที่สร้างหोजดหมายเหตุหรือพิพิธภัณฑ์แล้ว ต้องไม่ทำให้มันตายนะครับ ไม่ใช่เดินเข้าไปแล้วซ้ำซากจำเจอย่างนั้นหมด มันต้องมีนิทรรศการชั่วคราวในโอกาสต่าง ๆ ที่ทันสมัยและมีชีวิตชีวา อาจขอืมจากส่วนงานต่าง ๆ มาหมุนเวียนจัดแสดง โดยต้องดูแลความปลอดภัยของนิทรรศการเขาให้ดี อันนี้เป็นแนวทางที่จะทำให้บรรยากาศ lively ตลอดนะครับ อาจจัดกิจกรรมอย่างอื่นเสริมด้วย เพื่อให้ความรู้ หรือสร้างบรรยากาศที่สนุกสนานในการเรียนรู้ เช่น เชิญอาจารย์ผู้ใหญ่มาบรรยายพิเศษ นำเสนองาน ภาพยนตร์ อะไรที่เราไม่เคยเห็นมาก่อน ควรดึงนักศึกษามามีส่วนร่วมจัดกิจกรรม ลองไปเชิญชุมชนหรือโรงเรียนโดยรอบมาชมด้วย หรือบูรณาการกิจกรรม เช่น ดูที่นี้เสร็จก็ไปเยี่ยมชมที่อื่นต่อภายในมหาวิทยาลัย เป็นแพ็คเกจ อย่งไรก็ตาม หากยังไม่มีความพร้อมจัดนิทรรศการ ก็ขอให้พยายามรวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่ทำได้ก่อนครับ

ผู้บริหารควรให้ความสำคัญ ประวัติศาสตร์ต้องรับเก็บบันทึก

แต่ละส่วนงานต้องเริ่มต้นจากการเห็นความสำคัญก่อน โดยเฉพาะผู้บริหาร ถ้าถ้าสมมุติเราทำงานนี้ให้ดีที่สุด เชิญเขามาดูกัน แต่ละคณะก็จะมามีเรื่องราวความเป็นมาให้คนได้ศึกษาและเกิดแรงบันดาลใจ อาจจะไม่มามีจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์ แต่ก็ควรต้องบันทึกเรื่องราวความเป็นมาไว้ โดยเฉพาะตอนนี้ ผู้ก่อตั้งคณะหลายท่าน

ก็สูงอายุมามากแล้ว ทางที่ดีที่สุดควรไปสัมภาษณ์ เก็บใส่วิดีโอไว้ เพราะเกร็ดเล็กเกร็ดน้อย บางที่เราไม่รู้ ควรสัมภาษณ์เก็บข้อมูลภายในคณะ ให้เรียบร้อย และเก็บเอกสารที่สำคัญต่าง ๆ ไว้อย่างเป็นทางการ

ความภูมิใจ ความฝัน และความหวัง

ชีวิตที่มหาวิทยาลัยมหิดลของผมเริ่มต้นจากการเข้ามาเป็นนักศึกษาปีที่ 1 รุ่นแรกของมหิดลเลย ตอนนั้นผมจะสอบเข้ามหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ พอไปสอบเข้าจริงๆ แล้วแพทยศาสตร์ไม่มี กลายเป็นมหาวิทยาลัยมหิดล ผมเลยได้เป็นลูกศิษย์รุ่นแรก ตอนนั้นมีกัน 9 คณะ ความทรงจำหนึ่งที่ผมจำได้ดีและประทับใจมาจนถึงวันนี้ คือตั้งแต่วินาทีแรกที่เดินเข้ามา ได้สัมผัสกับพระราชดำรัสของสมเด็จพระบรมราชชนกเป็นครั้งแรก ที่พระองค์สอนไว้ว่าการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุดนั้นไม่ใช่อยู่ที่การศึกษาล่าเรียน แต่ว่าเป็นสิ่งที่นำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดแก่นมนุษยชาติ ข้อความอยู่บนหน้าปกสมุดที่รุ่นพี่เค้าทำขายก็รู้สึกประทับใจมาก

คิดย้อนหลังไปถึงมหาวิทยาลัยเมื่อ 40 ปีก่อน ตอนนั้นเด็กปี 1 จะมาเรียนกันอยู่ที่คณะวิทยาศาสตร์พญาไท ที่ตึกกลม ทุกคนจะไปอยู่ที่นั่นเป็นเวลา 2 ปี ค่อยแยกย้ายไปตามคณะ ต่างจากตอนนี้ที่เรียนรวมปี 1 ปีเดียว สมัยนั้นบรรยากาศก็เหมือนที่ศาลายาที่นี่ มีกิจกรรมทำร่วมกัน เป็นชีวิตที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ทั้งในและนอกหลักสูตรผ่านการทำงานร่วมกัน ทำให้ผมมีเพื่อนฝูงต่างคณะ เยอะเลย พอผมอยู่ปี 4 ต้องเรียนพรีคลินิกก็ยังคงเรียนที่คณะวิทยาศาสตร์ เลยเป็นรุ่นที่ใหญ่สุดในคณะ แล้วก็มีโอกาสได้รับเลือกตั้งเป็นนายกสโมสรนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ สมัยก่อนรุ่นพี่ก็ไปคลุกคลีกับรุ่นน้องทั้ง 9 คณะเลย สนุก จนทุกวันนี้ผมยังมีน้อง ๆ ที่อยู่ตามคณะต่างๆ ตอนนั้นเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านของสังคมไทยด้วย เพราะปีรุ่นขึ้นก็เป็น 2516 แล้ว ความคิดของพวกเรารุ่นน้องเริ่มเปลี่ยน เริ่มมีความคิดตามการเมือง เราก็เห็นวิวัฒนาการของเรื่องพวกนี้ ทำให้การทำกิจกรรมต่างๆ ค่อยๆ เปลี่ยนไป ส่วนผมก็มีทำค่ายอาสาพัฒนาสร้างโรงเรียนบ้าง สร้างศาลาการเปรียญบ้าง ทำกิจกรรมกันมาตลอด สมัยนั้นก็มีข้อจำกัดเรื่องสถานที่ เพราะนักเรียนเยอะ สถานที่คับแคบ

สมัยผมเป็นนายกสโมสรยังไฝ่ฝันจะได้อาคารที่ทำกิจกรรมของพวกเราเอง เป็นลัดเป็นส่วน มีสักสองสามร้อยตารางเมตรนี้ก็พอใจแล้ว ที่ผมเล่าให้ฟังก็มาเชื่อมโยงกับศาลายาตอนนี้ ปัจจุบันศาลายเป็นแหล่งที่นักเรียนปี 1 มาเรียนรวมกัน ทุกอย่างขยายใหญ่โตขึ้น เยอะแยะไปหมดและที่สำคัญก็คือว่า สิ่งที่เราเคยคิดฝันไว้ฟังจะเป็นความจริงก็คือ ศูนย์การเรียนรู้มหิดล เป็นที่ทำกิจกรรมที่ใหญ่โตมหึมาคือ เหนือความฝันความคาดหมายทั้งหมด เพราะแต่ก่อนก็ไม่ได้คิดว่าจะมีใหญ่โตขนาดนี้ แต่ก็เป็นสิ่งที่จะใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างมาก ทำให้เห็นถึงการพัฒนาในเรื่องของกิจการนักศึกษาที่จะค่อยๆ ก้าวหน้าต่อไป โดยใช้สถานที่แห่งนี้เป็นที่ปลูกฝังความเป็นมหิดล “ความเป็นคนดี มีปัญญา นำพาสุข” ได้เป็นอย่างดีนะครับ ผมต้องพยายามใช้ที่นี่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สิ่งที่ผมต้องการเห็นก็คือว่าในมหิดลนี้ เดินเข้ามาจะต้องมีชีวิตชีวา เดินเข้ามาเห็นนักศึกษาทำกิจกรรมตามความชอบความถนัด บางคนอาจจะเล่นดนตรี บางคนซ้อมกีฬา บางคนมานั่งอภิปรายกัน บางคนก็มา Lecture มาทำกิจกรรมชมรม

ผมหวังว่าเราชาวมหิดลจะมาร่วมกันสร้างสรรค์บรรยากาศให้สดชื่น มีชีวิตชีวา ให้เป็นสถาบันการศึกษาที่น่าอยู่ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณค่า มีอะไรก็ร่วมมือช่วยเหลือกัน ค่อยๆ พัฒนากันไปครับ

จากบทสัมภาษณ์ของท่านอธิการบดี ดิฉันเชื่อว่าวิสัยทัศน์ที่ท่านสะท้อนภาพมหิดลในความฝัน เราทุกคนสามารถผลักดันและร่วมกันสนับสนุนให้เกิดขึ้นจริงได้ เพราะนั่นก็เป็นความฝันเดียวกันของทุกคน ที่จะสร้างสรรค์สังคมมหิดลให้น่าอยู่และสร้างคุณประโยชน์ให้เกิดขึ้น ซึ่งแน่นอนว่ากลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะส่งเสริมแนวคิดดังกล่าว ก็คือ งานจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์ ที่สามารถดึงเรื่องราวความภาคภูมิใจและกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ต่างๆ ขึ้นมาให้ชาวมหิดลได้สัมผัสและเรียนรู้ร่วมกันอย่างสนุกสนาน ก่อเกิดเป็นความภาคภูมิใจในสถาบันที่เราต่างรู้สึกว่่าที่แห่งนี้ เป็นเสมือนบ้านและโรงเรียนของทุกคน

NETWORK FOCUS

หอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

<http://www.narama9.go.th/home.html>

หอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช จัดตั้งในปี พุทธศักราช 2539 อันเป็นมหามงคลวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงดำรงสิริราชสมบัติครบ 50 ปี มีภารกิจหลักเพื่อรวบรวมข้อมูลพระราชประวัติพระราชกรณียกิจ พระราชดำริ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ ตลอดจนรวบรวมเอกสารราชการ องค์กร และส่วนบุคคล อันเกี่ยวเนื่องในการเฉลิมพระเกียรติในโอกาสต่างๆ มาจัดเก็บและอนุรักษ์ไว้ตามระบบมาตรฐานงานจดหมายเหตุ เพื่อประโยชน์ด้านการศึกษา ค้นคว้า วิจัย

คั่นกันน้ำ จากสติปัญญาของแผ่นดิน

“ที่มหิดล...มิได้มีเพียงคั่นกันน้ำกันอุทกภัยเท่านั้น แต่มีหลายหัวใจนิกรวมเป็นหนึ่งในและสติปัญญาสู่ปัญหา”

สถานการณ์วิกฤตมหาอุทกภัยช่วงปลายปี พ.ศ. 2554 ที่ผ่านมา ถือเป็นปรากฏการณ์ที่สอนบทเรียนและประสบการณ์ที่ไม่จำเป็นต้องลงทะเลเบียนก่อนเข้าเรียนแต่อย่างใด ทุกคนล้วนได้รับผลกระทบทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม น้ำท่วมครอบคลุมพื้นที่ซึ่งเป็นบ้าน ที่พักอาศัย โรงเรียน ถนน โรงงานที่เป็นแหล่งผลิตทั้งสินค้าอุปโภคและบริโภค ล้วนประสบปัญหาน้ำท่วมจนทำให้เกิดภาวะสินค้าขาดตลาดหลายรายการ และยิ่งไปกว่านั้นเกิดกรณีกักตุนสินค้าและแย่งชิงสินค้า เกิดภาพผู้คนทะเลาะกันในห้างสรรพสินค้า เพื่อแย่งกันซื้อน้ำดื่มและอาหาร รวมทั้งอุปกรณ์ป้องกันน้ำท่วม ฯลฯ ภาพแห่งความขัดแย้งและความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินอันสืบเนื่องมาจากภัยพิบัติครั้งนี้นั้นรุนแรงมากมาย สถานที่สำคัญหลายแห่งทั้งในภาครัฐและเอกชนพยายามป้องกันความเสียหาย

อย่างเต็มกำลัง ทั้งโรงพยาบาลและสถานศึกษาต่าง ๆ โดยเฉพาะในเขตพื้นที่รับน้ำอันหมายรวมถึงมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งมีหลายพื้นที่ที่อยู่ในภาวะความเสี่ยงสูง เช่น ศาลายา บางกอกน้อยซึ่งเป็นพื้นที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา รวมทั้ง นครสวรรค์ บริเวณบึงเสนาท แต่ภายหลังย้ายไปจัดตั้งที่บริเวณเขาทองซึ่งเป็นที่ราบสูงจึงไม่ประสบปัญหาน้ำท่วมดังเดิม

มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา เป็นที่ตั้งของสำนักงานอธิการบดีอยู่ในพื้นที่ ต. ศาลายา อ. พุทธมณฑล จ. นครปฐม ซึ่งโอบล้อมด้วยคลองมหาสวัสดิ์ คลองโยงและคลองทวีวัฒนา แม้มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายามีแนวคันดินสูง 1.5 เมตรล้อมรอบ แต่ยังคงมีจุดล่อแหลมอยู่บริเวณพื้นที่การก่อสร้างอาคาร ซึ่งอาจทำให้น้ำทะลักเข้าสู่ภายในมหาวิทยาลัยได้ ดังนั้นการปกป้องพื้นที่ที่กลายเป็นเรื่องของส่วนร่วมอันทำให้เกิดบรรยากาศของการร่วมแรงร่วมใจของคณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา รวมทั้งอาสาสมัคร ช่วยกันตักทรายใส่กระสอบและเรียงเป็นกำแพงป้องกันน้ำสูงและจัดเวรยามเฝ้าระวังน้ำและมีการรายงานสถานการณ์น้ำเป็นระยะ นอกจากนี้มหาวิทยาลัยมีโอกาสดูแลประชาชนผู้ประสบภัยให้เข้ามาพักชั่วคราวบริเวณอาคารเอนกประสงค์ แต่เมื่อสถานการณ์น้ำท่วมรุนแรงเพิ่มปริมาณมากขึ้น จนเกรงว่าหากน้ำเข้าพื้นที่มาแล้วจะทำให้ไม่สามารถรับอำนวยความสะดวกต่อประชาชนผู้พักพิงเหล่านี้ได้ ทางมหาวิทยาลัยจึงแจ้งประกาศการอพยพออกจากมหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา ในวันที่ 27 ตุลาคม 2555 เนื่องจากปริมาณน้ำจำนวนมากกำลังแผ่ปกคลุมพื้นที่ด้านนอกฝั่งตรงข้ามมหาวิทยาลัย ทั้งด้านถนนนครชัยศรี-ศาลายา และถนนบรมราชชนนี ทางมหาวิทยาลัยเกรงว่าน้ำอาจเอ่อล้นเข้ามาภายในมหาวิทยาลัย จึงอำนวยความสะดวกโดยจัดรถขนย้ายผู้ประสบอุทกภัยไปที่มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตกาญจนบุรี นอกจากนี้อีกหนทางที่สำคัญในการเดินทางผ่านเขตน่าน้ำท่วม คือทางรถไฟ ซึ่งมีระดับวางรถไฟสูงเหนือน้ำ

ทำให้สามารถเปิดใช้การได้ตลอดระยะเวลาที่เกิดอุทกภัยและเพิ่มจุดจอดรถไฟรับส่งผู้โดยสารสถานีนรถไฟศาลายาได้

แม้การอพยพผู้ประสบภัยน้ำท่วมออกจากพื้นที่ศาลายาแล้ว แต่การปกป้องพื้นที่ศาลายายังคงมีความจำเป็นต้องดำเนินการต่อไป ถ้าหากปล่อยให้น้ำเข้าสู่พื้นที่จะทำให้เกิดมูลค่าความเสียหายมากมายต่อระบบการดำเนินงานและการเรียนการสอน แนวทางการป้องกันน้ำท่วมจึงให้ความสำคัญต่อด้านกายภาพสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา ซึ่งประกอบด้วยทั้งคันดินและคูน้ำล้อมรอบมหาวิทยาลัย ใน “รายงานการก่อสร้างมหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา ระยะเวลาที่ 1 พ.ศ. 2518-2525” (2526:32) ระบุถึงการพัฒนาที่ดินในสมัยศาสตราจารย์นายแพทย์ ญัฐ ภมรประวัติ เป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งมีได้ละเลยระบบน้ำในแผนการก่อสร้างมหาวิทยาลัย โดยระบุในการประชุม

คณะกรรมการเริ่มการจัดตั้งโครงการมหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2517 เห็นชอบให้บริษัท เคอิจิ จำกัด ออกแบบที่ดินดิน คลองส่งน้ำ โรงกรองน้ำ โรงสูบน้ำ และท่อส่งน้ำ ในแผนการพัฒนาที่ดินในปี พ.ศ. 2517 ได้แก่ อาคารชลศาสตร์ เขื่อนดิน คลองส่งน้ำรอบบริเวณที่ดิน หอดังน้ำและบ่อบาดาล และทางระบายน้ำออกนอกที่ดิน เนื่องจากลักษณะพื้นที่ศาลายาเป็นพื้นที่ที่มีความแห้งแล้งในฤดูร้อน ในทางกลับกันเป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัยในฤดูฝนซึ่งเคยเกิดเหตุการณ์น้ำท่วม

ครั้งใหญ่ในอดีตเมื่อปี พ.ศ. 2485 เนื่องจากพื้นที่มีลักษณะเป็นแอ่งกระทะ ในการพัฒนาที่ดินระยะเริ่มแรกนั้น Dr. Julius Wayne Reitz ที่ปรึกษาจากมูลนิธิโรคกีเฟลเลอร์และผู้อำนวยการวางผังหลักสำหรับการพัฒนาที่ดินในการก่อสร้างมหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา ได้แนะนำให้สร้างคันดินโดยรอบพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมและให้ชุดสระใหญ่เป็นพื้นที่รองรับน้ำ จากแผนการพัฒนาที่ดินดั้งเดิมนั้นถือเป็นเกราะป้องกันน้ำท่วมอย่างดีเยี่ยมและที่สำคัญในแผนแม่บทการพัฒนาที่ดินของมหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา ในปี พ.ศ. 2551 ช่วง ศ.คลินิก นพ.คลินิก ปิยะสกล สกลสัตยาทร เป็นอธิการบดีช่วงนั้นได้ดำริการทำแนวรั้วด้วยการรักษาคันดิน

ดั้งเดิมและเสริมขึ้น พร้อมทั้งขุดลอกคูน้ำล้อมรอบมหาวิทยาลัย ทำให้มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา ยังคงรักษาพื้นที่ให้แห้งสนิทอยู่ได้โดยไม่สูญเสียอุปกรณ์เครื่องมือสำคัญใดๆ ไป

ส่วนมหาวิทยาลัยมหิดล บางกอกน้อย ซึ่งเป็นพื้นที่ตั้งของโรงพยาบาลศิริราช คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ และคณะเทคนิคการแพทย์ พื้นที่ดังกล่าวเป็นโรงพยาบาลและสถานศึกษา และที่สำคัญ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพำนักอยู่ในสถานพยาบาลแห่งนี้ด้วย ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหิดล โดยมี ศ.คลินิก นพ.ธีรวัฒน์ กุลทนันทน์ คณบดี คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ประชุมคณะกรรมการศูนย์ป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม โรงพยาบาลศิริราช เพื่อ

เตรียมพร้อมรับสถานการณ์ระดับน้ำที่เพิ่มสูงขึ้นและประเมินสถานการณ์ กับหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยมีกำลังพลทหารจากกองทัพเรือและพลังประชาชนที่รักพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ช่วยกันเสริมคันกันน้ำให้แข็งแรงและสูงขึ้นโดยรอบริมรั้วด้านแม่น้ำเจ้าพระยา ถึงคลองบางกอกน้อย และด้านถนนอรุณอมรินทร์ ทั้งกรอกทรายและวางกระสอบทรายเรียงกันด้วยความสูง 3 เมตรสูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลาง นอกจากนี้มีการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยไปสถานที่ปลอดภัย

ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมด้านบวกรในยามวิกฤตทำให้ประชาชนและภาคส่วนต่างๆ ประสานงานกัน พร้อมทั้งเกิดมุมมองหนึ่งจากสายตาด้านนอกที่มองการทำงานอย่างเป็นขั้นตอนและร่วมแรงร่วมใจลักษณะนี้ (<http://www.oknation.net/blog/9stella/2011/11/01/entry-1>) ว่า "การให้คนมีสมอง มีปัญญาและมีประสบการณ์วางแผนงานนั้น การดำเนินงานเป็นเรื่องที่เข้าใจง่าย อ่านแล้วเข้าใจได้ทันทีว่าคนวางแผนคิดอย่างไรและผู้ปฏิบัติจะต้องปฏิบัติอย่างไร นอกจากนั้นเมื่อเกิดปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ทันทีทั้งที่เพราะพอจะรู้ว่าเกิดปัญหาที่จุดใด โรงพยาบาลศิริราชเป็นโรงพยาบาลที่เป็นที่พึ่งของประชาชนมากมาย ไม่ใช่เป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแต่เพียงพระองค์เดียว บรรดาอุปกรณ์ที่มีในโรงพยาบาลและอยู่ในชั้นพื้นดินซึ่งเสี่ยงจะถูกน้ำท่วมได้ง่ายนั้นมีมากมายหลายตึก อุปกรณ์หลายชิ้นไม่อาจเคลื่อนย้ายได้โดยง่ายเช่นเครื่องฉายภาพ หรือเครื่องอัลตราซาวนด์ ดังนั้นการปกป้องรักษาไม่ให้อุปกรณ์เหล่านั้นเสียหายจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก"

นอกจากนี้ ช่วงมหาอุทกภัยที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยมหิดล ในหลายพื้นที่ต้องป้องกันน้ำท่วม ในทางตรงกันข้ามกับวิทยาเขตกาญจนบุรี ซึ่งอยู่ในภาคตะวันตก มักประสบปัญหาความแห้งแล้งและอากาศร้อนอบอ้าว ได้จัดตั้งเป็นศูนย์พักพิงผู้ประสบอุทกภัยของมหาวิทยาลัยมหิดล ตั้งแต่เดือนตุลาคม-พฤศจิกายน 2554

ซึ่งมีส่วนงานต่าง ๆ ที่สังกัดมหาวิทยาลัยมหิดล เข้ามาพักพิงเป็นจำนวนมาก อีกทั้งให้ความช่วยเหลือในการเก็บตู้แช่เก็บเชื้อจำนวน 20 ตู้ จากคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล นอกเหนือจากนั้นทางวิทยาเขตกาญจนบุรีได้ร่วมกิจกรรม “ชาวไทรโยครวมใจ ช่วยภัยน้ำท่วม” ร่วมกับ อำเภอไทรโยค และหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนต่างๆ ในอำเภอไทรโยค ร่วมแรงร่วมใจกันเป็นตัวแทนร่วมรับบริจาค สิ่งของเครื่องใช้ ข้าวสาร อาหารแห้ง อาหารสด และสิ่งของจำเป็นที่ใช้ดำรงชีพ จากพี่น้องประชาชนในอำเภอไทรโยค โดยรถเคลื่อนขนมอบรับบริจาคไป ในพื้นที่ตำบล ลุ่มสุ่ม และตำบลท่าเสา ซึ่งกิจกรรมในครั้งนี้ มีพี่น้องประชาชนหน่วยงาน ห้างร้าน ในเขตพื้นที่อำเภอไทรโยค ร่วมแรงร่วมใจกันบริจาคเครื่องอุปโภค ข้าวของเครื่องใช้ เป็นจำนวนมาก และนำเงินบริจาคไปมอบให้มูลนิธิชัยพัฒนา และส่งมอบให้ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อนำไปมอบให้พี่น้องประชาชนที่ประสบอุทกภัยต่อไป และส่งทำบายบรรยากาศน้ำท่วมในครั้งนั้นด้วยการบรรเลงดนตรีจากวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ซึ่งสร้างสีสันให้กับวิทยาเขตกาญจนบุรี ด้วยการเปิดการแสดง Lunchtime Concert เพื่อเป็นการขอบคุณวิทยาเขตกาญจนบุรี ที่ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม

ในภาวะน้ำท่วม นอกจากการดูแลปกป้องพื้นที่เป็นสิ่งที่แต่ละหน่วยงานในมหาวิทยาลัยมหิดลช่วยกันดูแลแล้ว สิ่งหนึ่งที่เป็นหน้าที่ตอบแทนสังคม ทำสาธารณประโยชน์เป็นปณิธานของชาวมหิดล คือ หน่วยแพทย์เคลื่อนที่และอาสาสมัคร ได้แก่ หน่วยแพทย์เคลื่อนที่ รามาริบัติและศิริราช

เรื่องเล่าของเหตุการณ์มหาอุทกภัยครั้งใหญ่ในปี พ.ศ. 2554 ล้วนมีเนื้อหาหลากหลายมากมายที่น่าติดตาม ไม่เพียงแต่เรื่องราวที่ปรากฏทางสื่อวิทยุโทรทัศน์และอินเทอร์เน็ตเท่านั้น หากแต่เป็นความทรงจำในรูปแบบของภาพถ่าย คลิปวิดีโอและบันทึกเป็นหนังสือ นับเป็นหน้าประวัติศาสตร์และบทเรียนสำคัญ

อีกครั้งหนึ่งของมหันตภัยซึ่งทุกภาคส่วนตั้งแต่ระดับมหาวิทยาลัยมหิดล ส่วนภูมิภาคท้องถิ่น ระดับประเทศ ตลอดจนระดับระหว่างประเทศจำเป็นต้องถอดบทเรียน เตรียมแผนการจัดการและปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ในสภาวะการณ์ที่มีความผันแปรในโลกปัจจุบัน แม้รายงานพิเศษเกี่ยวกับภาวะน้ำท่วมไม่อาจรายงานได้ครอบคลุมทั้งหมดได้ในฉบับนี้ แต่ผู้เขียนจะขอนำเสนอสอดแทรกเกร็ดสาระเกี่ยวกับน้ำท่วมในวาระโอกาสอันควรในฉบับอื่น ๆ สำหรับการแจ้งข่าวคราวในพื้นที่โครงการจัดตั้งวิทยาเขตอื่น ๆ และโครงการจัดตั้งใหม่ของมหาวิทยาลัยมหิดล ได้แก่กาญจนบุรี นครสวรรค์ และอำนาจเจริญ ยังคงเป็นเรื่องที่น่าติดตามความคืบหน้ากันต่อไป

ขอขอบคุณข้อมูล และภาพบางส่วนจากศูนย์ประสานงานช่วยเหลือและแก้ไขน้ำท่วม มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา, นครสวรรค์, กาญจนบุรี, ศิริราช, รามาริบัติ และคุณจรรยา กะการดี

หนังสือแนะนำ : **หัวใจใหญ่กว่าน้ำ**
โดย วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล

บันทึกเกียรติยศและความภูมิใจของมหาวิทยาลัยมหิดล

ประจำปี 2554

ศ.เกียรติคุณ ดร.อภิชาติ จำรัสสุทธิรงค์ จากสถาบันวิจัยประชากรและสังคม ได้รับรางวัลนักวิจัยดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี 2554 ในสาขาสังคมวิทยา จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ประจำปี 2554

ศ.ดร.ปิยะรัตน์ โกวิทตรพงศ์ หัวหน้าศูนย์วิจัยประสาทวิทยาศาสตร์ สถาบันชีววิทยาศาสตร์โมเลกุล ม.มหิดล ได้รับรางวัลผลงานวิจัยระดับดีเยี่ยม สาขาวิทยาศาสตร์เคมีและเภสัช ประจำปี 2554 จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ จากผลงานเรื่อง "กลไกของแอมเฟตามีนในการทำลายเซลล์ประสาทก่อให้เกิดสมองเสื่อม"

ประจำปี 2554

รศ.ดร.นพ.นรัตถพล เจริญพันธุ์ ได้รับรางวัลนักชีวเคมีและชีววิทยาโมเลกุลดาวรุ่ง/รุ่นเยาว์ (Young BMB Award) ประจำปี 2554 และ รางวัลนักวิจัยดีเด่น TRF-CHE-Scopus Researcher Award ประจำปี 2554 จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สาขา Health Sciences

ประจำปี 2554

ศ.ดร.ประเสริฐ ใศมาน จากภาควิชากายวิภาคศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ ได้รับรางวัลนักวิจัยดีเด่นแห่งชาติ สาขาเกษตรศาสตร์และชีววิทยา ประจำปี 2554 จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

16-18 พฤศจิกายน 2554

รศ.ดร.วรณัฐ จิตรสุทธิพงษ์ เป็นนักวิทยาศาสตร์ไทยท่านแรกที่ได้รับเกียรติ รับรางวัล JSSX Fellow Award ประจำปี 2554 จาก Japanese Society for the Study of Xenobiotics ในงาน The 26th JSSX Annual Meeting ณ กรุงฮิโรชิมา ประเทศญี่ปุ่น

ประจำปี 2554

ผศ.ดร.อติทยา ศิริภิญญานนท์ ผู้เชี่ยวชาญในสาขาเคมีวิเคราะห์ ในระดับนาโนเมตร จากภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ ม.มหิดล ได้รับรางวัลนักวิทยาศาสตร์รุ่นใหม่ สาขาเคมี (Twas Prize for Young Scientists in Thailand) ประจำปี 2554 จากสภาวิทยาศาสตร์ สำหรับประเทศกำลังพัฒนา (Academy of Sciences for the Developing World)

ประจำปี 2554

รศ.ดร.ศราวดี จิตรภักดี สาขาชีวเคมีและชีววิทยาโมเลกุล และ **รศ.ดร.นพ.นริศดลพล เจริญพันธุ์** หน่วยวิจัยด้านแคลเซียมและกระดูก จาก คณะวิทยาศาสตร์ ม.มหิดล ได้รับรางวัลนักชีวเคมีและชีววิทยาโมเลกุลดาวรุ่ง/รุ่นใหม่ (Young BMB Award 2554)

16 มกราคม 2555

ประจำปี 2555

ผศ.ดร.รัชภาคย์ จิตต์อารี ได้รับรางวัลผลงานประดิษฐ์คิดค้นระดับประกาศเกียรติคุณ สาขาการศึกษา ประจำปี 2555 จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เรื่อง "ชุดสวิตช์ประกอบการเรียนรู้เรื่องทิศแรงเสียดทาน"

นักศึกษาระดับชั้นปีที่ 4 คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ม.มหิดล ทีม Minimize ประกอบด้วย **นายอิสระ รุ่งวิทย์กุล นายพงศกร เลิศเกียรติมงคล และนายนิรัช ตติยานุพันธ์วงศ์** คว้ารางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 และ**นายคณิศร์ สินห์ตตโสภณ นางสาวยลนันท์ วิริยะภราดร และนายกิตติธัช เพ็ชรสว่าง** จากทีม Tiramisu สามารถคว้ารางวัลปริตยอดเยี่ยม จากการประกวดรายการ Thailand's Network Security Contest 2011 จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และบริษัท เดอะคอมมูนิเคชั่น โซลูชั่น จำกัด

17 มกราคม 2555

นักศึกษา ม.มหิดล ได้ร่วมการแข่งขัน True innovation award 2011 และได้รับรางวัลที่ 3 มาครอง 2 กลุ่ม จากประเภท IDEA SEED ได้แก่ 1. ผลงาน *Braille Cell* ของ **นายศุภวิชญ์ ศิริกาญจนวงศ์** จาก ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ และ 2. ผลงาน *ระบบตอบสนองต่อสัญญาณกล้ามเนื้อ ด้วยเกมส์แอนิเมชันและการกระตุ้นกล้ามเนื้อด้วยสัญญาณไฟฟ้าเพื่อบำบัดฟื้นฟูผู้ป่วยโรคอัมพาต* ของ **นายธาดา จิระจรัส** นางสาว **ปิยะรัตน์ สุธรรมพิทักษ์** จากภาควิชาวิศวกรรมชีวการแพทย์ ร่วมกับ **นายธันวา พัฒนพนิชกุลม** นางสาว **ชุตติมา จ.โรจน์ประเสริฐ** นางสาว **ชนนิกานต์ งามประเสริฐ** จากคณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

1-2 กุมภาพันธ์ 2555

มูลนิธิอายิโนะเโมะไตะ ร่วมกับสมาคมเทคโนโลยีชีวภาพฯ มอบเงินรางวัลและโล่เกียรติคุณ “ผู้สมควรให้ปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ประจำปี พ.ศ. 2554 แก่ ศ.นพ.บุญเสริม วิทย์ชำนานุกุล จากภาควิชากายวิภาคศาสตร์ และหน่วยวิจัยแห่งความเป็นเลิศเทคโนโลยีชีวภาพกึ่ง คณะวิทยาศาสตร์ ม.มหิดล ในหัวข้องานวิจัยเรื่อง “การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อมุ่งสู่การนำไปใช้ประโยชน์” ในการประชุมวิชาการประจำปี ครั้งที่ 23 ของสมาคมฯ

2 กุมภาพันธ์ 2555

ดร.ทัศนีย์ เพิ่มไทย ภาควิชาสถิติศาสตร์-นรีเวชวิทยา ได้รับรางวัลผลงานประดิษฐ์คิดค้น รางวัลประกาศเกียรติคุณ สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ ประจำปี 2555 จากผลงานเรื่อง “*กรรมวิธีการคัดแยกเซลล์ต้นกำเนิดจากน้ำคร่ำโดยการใช้เซลล์เริ่มต้น*” จาก **พลเอกยุทธศักดิ์ ศศิประภา** รองนายกรัฐมนตรี ในงานวันนักประดิษฐ์ จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ณ อิมแพค เมืองทองธานี

11 กุมภาพันธ์ 2555

บทเพลง “*ทางออก*” ของ **ชาลิสรา รัศมี** นักศึกษาปริญญาโท วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ ม.มหิดลคว้าแชมป์พร้อมเงินรางวัล 1 แสนบาท จากการประกวดบทเพลงไทยสมัยนิยม การแข่งขันแต่งเพลงที่คิดสรรจากทั้งหมด 80 กว่าผลงาน โดยเรียบเรียงร้อง และบรรเลง ด้วยวง Thailand Philharmonic Pop Orchestra จัดขึ้น ณ หอแสดงดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ ม.มหิดล

22 กุมภาพันธ์ 2555

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล มอบประกาศเกียรติคุณแก่นักศึกษาที่มีคุณลักษณะดีเด่น ได้แก่ นายธีรศักดิ์ ศรีสันต์ วิทยาเขตกาญจนบุรี นางสาว หทัยรัตน์ โกษียาภรณ์ คณะ

แพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี นางสาวนัยนา สุขสันต์ลดาภ คณะสัตวแพทยศาสตร์ นายมงคล สะพานแก้ว คณะวิทยาศาสตร์ นายสรยุทธ ภูมิอินทร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ และนายวิษัย วงศ์สุริยัน คณะศิลปศาสตร์ ในการประชุมคณบดีมหาวิทยาลัยมหิดลครั้งที่ 4/2555

1

2

3

4

5

6

7

8

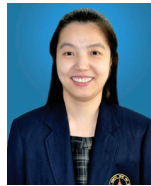
1

2

3

4

5

6

2 มีนาคม 2555

สภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล ประกาศเชิดชูเกียรติอาจารย์ผู้มีความสามารถในเชิงวิชาการ มีจริยธรรม และอุทิศตนในด้านต่างๆ เพื่อเข้ารับรางวัลอาจารย์

ตัวอย่างของมหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปี 2554 ในงาน “43 ปีวันพระราชทานนามมหาวิทยาลัยมหิดล” มีรายชื่อดังนี้ 1. ศ.นพ.ปกิต วิทยานนท์ ภาควิชาภูมิเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล 2. ผศ.ทพญ.ภัทรวดี ลีลาทวิวุฒิ ภาควิชาพันธุกรรมเด็ก คณะทันตแพทยศาสตร์ 3. ศ.ดร.ภกญ.ภาวิณี ปิยะจตุรวัฒน์ ภาควิชาสรีรวิทยา คณะวิทยาศาสตร์ 4. ผศ.พญ.วิภา ธนาชาติเวทย์ ภาควิชาอายุรศาสตร์ เขตวอร์ด คณะเวชศาสตร์เขตร้อน 4. รศ.นพ.วิวัฒน์ ตปนีย์ไธพาร์ ภาควิชาภูมิเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ผศ.เอี่ยม ทองดี สถาบันวิจัยภาษา และวัฒนธรรมเอเชีย

9

10

2 มีนาคม 2555

สภาคณคิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหิดลในพระบรมราชูปถัมภ์ ประกาศเชิดชูเกียรติศิษย์เก่าดีเด่นมหาวิทยาลัยมหิดล ผู้มีความรู้ความสามารถ มีจริยธรรม คุณธรรม บำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม และประสบผลสำเร็จทางด้านวิชาการและการดำรงชีวิต เป็นที่ยอมรับ ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ เพื่อเข้ารับรางวัลมหิดลทยากร ประจำปี 2554 จำนวน 10 ท่าน ได้แก่ 1. พล.ต.ท.นพ.จงเจตน์ อวจนพงษ์ 2. ศ.เกียรติคุณ พ.อ.พิเศษ พญ.ถนอมศรี ศรีชัยกุล 3. ภก.ธีระ จกานโรดม 4. ศ.นพ.ประสพ รัตนการ 5. ศ.คลินิก นพ.ปิยะสกล สกลสัตยาทร 6. ศ.เกียรติคุณ ดร.นพ.เรื่อน สมณะ (ราชบัณฑิต) 7. ศ.เกียรติคุณ นพ.ดร.วิฑูร โอสถานนท์ 8. รศ.สุภาณี เสนอดิษฐ์ 9. ดร.พญ.อมรา มลิลลา 10. ศ.เกียรติคุณ ดร.อำนาจ ธิฐาพันธ์

8 มีนาคม 2555

ศ.เกียรติคุณ นพ.เกษม วัฒนชัย องคมนตรี มอบเกียรติบัตรรางวัล
 นักบริหารโรงพยาบาลดีเด่นประเภท นักบริหารโรงพยาบาลเฉพาะทาง
 ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี 2554 ให้แก่ ศ.นพ.รัชตะ รัชตะนาวิน
 อธิการบดี ม.มหิดล และมอบเกียรติบัตรรางวัลนักเวชศาสตร์ป้องกัน
 ดีเด่นระดับชาติ แขนงสาธาณสุขศาสตร์ ประจำปี 2554 ให้แก่
 รศ.นพ.พิทยา จารุพูนผล คณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์ ม.มหิดล
 ในงานประชุมวิชาการประจำปี 2555 “เทิดพระเกียรติสมเด็จพระมหิตลา
 ธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก บิดาแห่งการแพทย์แผนปัจจุบัน
 ของไทย” โดยสมาคมผู้บริหารโรงพยาบาลแห่งประเทศไทยและสมาคม
 เวชศาสตร์ป้องกันแห่งประเทศไทย

20-22 มีนาคม 2555

20-22 มีนาคม 2555

นักศึกษา ม.มหิดล กว่า 3 รางวัล จากการนำเสนอผลงาน โครงการ
 การแข่งขันพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 14
 (The Fourteenth National Software Contest: NSC 2012) ในงาน
 มหกรรมประกวดเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแห่งประเทศไทย
 ครั้งที่ 11 จัดโดย ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่ง
 ชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวง
 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังนี้

1. นางสาวชนิกานต์ งามประเสริฐ นางสาวชุตินา อ.โรจน์
 ประเสริฐ จากคณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และ นางสาว
 ปิยะรัตน์ สุธรรมพิทักษ์ จากคณะวิศวกรรมศาสตร์ คว้ารางวัลชนะเลิศ
 อันดับ 1 ประเภทผลงานโปรแกรมเพื่อช่วยคนพิการ จากผลงาน “ระบบ
 ตอบสนองต่อกล้ามเนื้อด้วยเกมส์แอนิเมชันและการกระตุ้นกล้ามเนื้อ
 ด้วยสัญญาณไฟฟ้าเพื่อบำบัดฟื้นฟูผู้ป่วยโรคอัมพาต”
2. นายทรงภูมิ ราษฎร์คุชดี นายฐิติพันธุ์ นภาวรรณ และ
 นางสาวอชิรญา นาคสมพันธ์ จากคณะเทคโนโลยีสารสนเทศและ
 การสื่อสาร คว้ารางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 จากการประกวด NSC
 ประเภท Mobile Application จากผลงาน “ระบบรายงานเหตุฉุกเฉินบน
 โทรศัพท์เคลื่อนที่”
3. นายวรทศ อังศุภาสกร นางสาวพัชชา ตีระดิเรก และ
 นายฤตฤต เอกพินิจพิทยา จากคณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
 คว้ารางวัลชมเชย ในประเภท Mobile Application จากผลงาน “การบันทึก
 การรับประทานอาหารบนสมาร์ตโฟน”

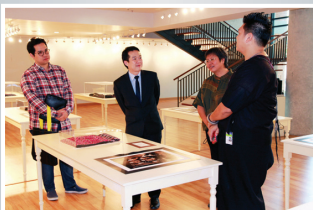

9 มกราคม 2555

26-27 มกราคม 2555

22 กุมภาพันธ์ 2555

2 มีนาคม 2555

คณะพยาบาลศาสตร์ จัดนิทรรศการในโอกาสครบรอบ 115 ปี คณะฯ

รศ.ดร.ฟองคำ ตีลกสกุลชัย คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ม.มหิดล เป็นประธานเปิดงานนิทรรศการ “115 ปี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล : สืบสานพระราชปณิธาน...งานบำรุงชาติและบ้านเมือง” ณ ห้องนิทรรศการหอจดหมายเหตุฯ ชั้น 1 ศูนย์การเรียนรู้มหิดล

ร่วมงานสัมมนานานาชาติ “500 ปี ความสัมพันธ์สยามประเทศไทยกับโปรตุเกส กับโปรตุเกส”

คุณฉวีวรรณ สวัสดิ์ ผู้อำนวยการหอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล นำบุคลากรฝ่ายจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์ เข้าร่วมงานสัมมนานานาชาติ “500 ปี ความสัมพันธ์สยามประเทศไทยกับโปรตุเกส และชาติตะวันตกในอุษาคเนย์ 2054-2554” ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครหรืออยุธยา

สถาบันวิจัยภาษา จัดเสวนา “ผ้ากลุ่มชาติพันธุ์ในอาเซียน”

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย ม.มหิดล จัดนิทรรศการ “ผ้ากลุ่มชาติพันธุ์ในอาเซียน” ขึ้น โดยได้รับเกียรติจาก นพ.พงศกร จินดาวัฒน์ เจ้าของนามปากกา “พงศกร” ผู้แตงนวนิยาย รอยไหม สถาปนา และ กี่ฟ้า ซึ่งนำมาสร้างเป็นละคร มาเสวนาวิชาการหัวข้อ “แรงบันดาลใจ...จากพรไหมสู่วรรณกรรม” ณ ห้องนิทรรศการหอจดหมายเหตุฯ ชั้น 1 ศูนย์การเรียนรู้มหิดล

นิทรรศการ 120 ปี สมเด็จพระบรมราชชนก

ศ.นพ.รัชตะ รัชตะนาวิน อธิการบดี ม.มหิดล เป็นประธานเปิดงานนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ ในโอกาสครบ 120 ปี วันพระราชสมภพ สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก และเป็นวาระสำคัญครบ 43 ปีวันพระราชทานนามมหาวิทยาลัยมหิดล จัดทำโดยฝ่ายจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์ หอสมุดและคลังความรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับกองกิจการนักศึกษา สำนักงานอธิการบดี

5-9 มีนาคม 2555

8 มีนาคม 2555

ชมรม MU PHOTO จัดแสดงภาพถ่ายชีวิตในรั้วมหิดล

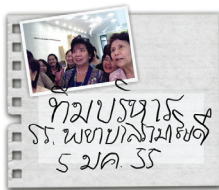
ชมรมหลังกล้อง หรือ MU Photo จัดนิทรรศการภาพถ่ายกิจกรรมนักศึกษา และ ภาพความน่าประทับใจในรั้วมหิดล เพื่อให้เหล่านักศึกษา ชาวมหิดล และผู้มาเยี่ยมชม ทั่วไปได้สัมผัสสัมผัสเรื่องราวอันมีคุณค่า ผ่านเทคนิคการใช้ภาพเล่าเรื่องที่น่าสนใจ อย่างยิ่ง จัดขึ้นในบริเวณศูนย์การเรียนรู้มหิดล

กิจกรรมความร่วมมือจัดแสดง Fashion Show “ผ้ากลุ่มชาติพันธุ์ในอาเซียน”

กองบริหารการศึกษ สำนักงานอธิการบดี ร่วมกับ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย ม.มหิดล ฝ่ายจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์ หอสมุดและคลังความรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล และกลุ่มนักศึกษาผู้มีใจรักในงานเชิงศิลปวัฒนธรรม จัดกิจกรรม เดินแบบ “ผ้ากลุ่มชาติพันธุ์ในอาเซียน” ขึ้น ในโอกาสที่มหาวิทยาลัยจัดงาน “เปิดประตู MU สู่อเซียน” เพื่อให้ผู้ร่วมงานได้รับชม พร้อมกับประชาสัมพันธ์โครงการภายใน บริเวณงาน

ให้การต้อนรับคณะผู้มาเยี่ยมชมและศึกษาดูงาน

5 มกราคม 2555

ผอ. โรงเรียนพญาภิรมย์
และทีมบริหาร

11 มกราคม 2555

คณะพยาบาลศาสตร์
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี

13 มกราคม 2555

คณะพยาบาลศาสตร์
วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ

16 มกราคม 2555

คณะพยาบาลศาสตร์
วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ

1 กุมภาพันธ์ 2555

คณะมนุษยศาสตร์
ม.ราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

17 กุมภาพันธ์ 2555

คณะวิศวกรรมศาสตร์
ม.เกษตรศาสตร์

19 มกราคม 2555

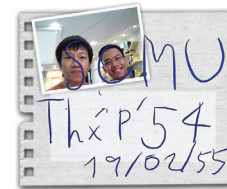
Prof. John Akula, Faculty Director
MIT Sloan School of Management Massachusetts
Institute of Technology, USA and CMMU

1 กุมภาพันธ์ 2555

ผู้เข้าศึกษาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น
คณะพยาบาลศาสตร์ ม.มหิดล

19 กุมภาพันธ์ 2555

คณะวิทยาศาสตร์
ม.มหิดล

27 มกราคม 2555

คณะผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และ นักศึกษา
ม.เชียงใหม่

1 กุมภาพันธ์ 2555

Mr. Larry Ashmun, University of
Wisconsin-Madison Libraries, USA และ
สำนักหอสมุด ม.ธรรมศาสตร์

20 กุมภาพันธ์ 2555

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
ม.ธรรมศาสตร์

27 กุมภาพันธ์ 2555

ผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนานักบริหารระดับต้น
ม.มหิดล รุ่นที่ 7

6 มีนาคม 2555

คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ม.มหิดล
และนักศึกษาแลกเปลี่ยน

15 มีนาคม 2555

คณะอาจารย์ คณะเภสัชศาสตร์
ม.มหิดล

5 มีนาคม 2555

วิทยาลัยศาสนศึกษา ม.มหิดล

9 มีนาคม 2555

คุณนุชรัตน์ สิริประภาวรรณ
วิทยากรที่ปรึกษากิจการองค์การสู่ความเป็นเลิศ
สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ

21 มีนาคม 2555

นักศึกษาจาก Mie Perfecture College of Nursing
ประเทศญี่ปุ่น

6 มีนาคม 2555

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

14 มีนาคม 2555

นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ ม.มหิดล
ม.ชิบะ และ ม.เกียวโต ชิงเกียว
ประเทศญี่ปุ่น

27 มีนาคม 2555

อาจารย์แพทย์ และเจ้าหน้าที่
รพ.ศิริธัญญา

หอจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์มหาวิทยาลัยมหิดล
MAHIDOL UNIVERSITY ARCHIVES AND MUSEUMS

Postcard 12.-

Magnet 39.-

USB 399.-

ร่ม 299.-

สมุดโน้ต 79.-

V-Shirt 220.-

Polo Shirt 299.-

หอจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์มหาวิทยาลัยมหิดล
MAHIDOL UNIVERSITY ARCHIVES AND MUSEUMS

ชำระค่าบริการเป็นเงินเชื่อ
ใบอนุญาตที่ 3 / 2523
ไปรษณีย์ศิริราช

สิ่งตีพิมพ์

เหตุขัดข้องที่นำจ่ายผู้รับไม่ได้

- 1. จำนวนไม่ชัดเจน
- 2. ไม่มีเลขที่บ้านตามจำหน่าย
- 3. ไม่ยอมรับ
- 4. ไม่มีผู้รับตามจำหน่าย
- 5. ไม่มารับตามกำหนด
- 6. เลิกกิจการ
- 7. ย้ายไม่ทราบที่อยู่ใหม่
- 8. อื่น ๆ.....

ลงชื่อ.....

วิสัยทัศน์หอจดหมายเหตุฯ : เชิดชูภูมิปัญญา เชื่อมคุณค่าสู่สากล

บรรณาธิการ : เพชรดา ฐิติยาภรณ์ **กองบรรณาธิการ :** โกมล คงมันักตเวที สโรชา เกสโร ณัฐกัลย์ อภิลักษณ์เสถียร
 นवलปรางค์ ศรัทธาบุญ อาทิตยา ศรีพรายพรรณ **ภาพ :** ชมรมหลังกล้อง (MU Photo) จรูญ กะการดี งานประชาสัมพันธ์
 มหาวิทยาลัย ฝ่ายจดหมายเหตุฯ **ออกแบบและจัดพิมพ์ :** หยีน หยาง การพิมพ์
ติดต่อสำนักงาน : หอจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์มหาวิทยาลัยมหิดล ชั้น 3 ศูนย์การเรียนรู้มหิดล 999 ถ.พุทธมนฑลสาย 4
 ต.ศาลายา อ.พุทธมนฑล จ.นครปฐม 73170 โทร. 02-849-4541-2 โทรสาร. 02-849-4545
E-mail : muarms@mahidol.ac.th **Website :** http://www.muarms.mahidol.ac.th

: Mahidol University Archives and Museums

: @muarms

: muarms